

Liitteet

Liite 1. Tietoa pääntaudista

Hevosen pääntauti

Pääntauti on helposti tarttuva hevosten tauti. Taudin nopea tunnistaminen ja vastustustoimenpiteiden välitön aloittaminen ehkäisevät leviämistä. Taudin vastustaminen on tallinpitäjän ja hevosenomistajan vastuulla. Tautia ei vastusteta viranomastoimenpitein, mutta siitä on ilmoitettava kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastoon (1.1.2026 alkaen Ruokavirastoon).

Pääntaudin aiheuttaa *Streptococcus equi* subsp. *equi* -bakteeri. Bakteeri on herkkä tavallisimmille desinfiointiaineille ja voi säilyä tartuntakykyisenä hevosen elinympäristössä muutamia viikkoja.

Tyypilliset oireet ovat kuume, paksu sierainvuoto ja pään alueen imusolmukkeiden turvotus sekä paiseet. Pääntaudin yhteydessä ei aina esiinny paiseita ja tauti voi ilmetä vain kuumeena tai hengitystieoireina. Suurin osa sairastuneista toipuu ilman lääkitystä ja hoidoksi riittää lepo.

Tartunta leviää suoraan hevosesta toiseen, mutta myös ihmisten, kuljetuskaluston, varusteiden tai bakteerilla saastuneen veden välittämänä. Itämis aika vaihtelee vuorokaudesta kahteen viikkoon, minkä jälkeen hevoselle nousee kuume. Hevonen alkaa erittää bakteeria 1–2 vuorokauden kuluttua kuumeen noususta ja erityis jatkuu yleensä noin 2–4 viikkoa.

Osa hevosista jää parannuttuaan pääntaudin oireettomiksi kantajiksi, jotka erittävät bakteeria ajoittain tartuttaen muita hevosia. Kantajien tunnistaminen ja hoitaminen on tärkeää taudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Alustava diagnoosi tehdään oireiden perusteella. Bakteeri osoitetaan sieraineritteestä, nielusta, ilmapussista tai märkäpaiseesta otetusta näytteestä. Yksittäinen kielteinen tutkimustulos ei välttämättä takaa hevosen vapautta tartunnasta.

Toimenpiteet pääntaudin leviämisen ehkäisemiseksi aloitetaan heti epäilyn ilmettyä. Tallin hevosliikenne pysäytetään. Sairaat eristetään ja hevosten hoito järjestetään siten, etteivät ihmiset levitä bakteeria hevosten välillä. Tallinpitäjä tiedottaa kaikille vierailijoille tautitilanteesta.

Vastustustoimenpiteet voidaan lopettaa, kun kaikki hevoset ovat parantuneet eivätkä enää eritä bakteeria. Taudinkantajat tulisi tunnistaa ja hoitaa. Jos kantajia ei tutkita, toimenpiteet lopetetaan kuuden viikon kuluttua siitä, kun kaikki hevoset ovat olleet oireettomia.

Pääntautia ehkäistään seuraamalla talliin saapuvan uuden hevosen lämpötilaa päivittäin ja pitämällä se erillään tallin muista hevosista 2–3 viikon ajan. Jos hevosella ilmenee kuumetta, kiristetään tarvittaessa eristystoimenpiteitä, hevonen tutkitaan ja siitä otetaan tarvittavia näytteitä kuumeen aiheuttajan tunnistamiseksi.